

LIITE1**RAPO 2.13 Tietovarantojen avaaminen (VM)*****Toimeenpanoehdotus*****Tavoite**

Avaamalla julkisia tietovarantoja maksutta ja koneluettavassa muodossa luodaan mahdollisuuksia uudelle liiketoiminnalle ja palveluille. Avoin tieto lisää hallinnon läpinäkyvyyttä ja kansalaisvaikutamisen mahdollisuuksia. Tunnistettaessa tietojen päällekkäisyyksiä ja puutteita ja kehittämällä palvelukeinoja voidaan parantaa hallinnon tuottavuutta. Tietovarantojen avaaminen hyödyttää koulutusta ja tutkimusta ja tätä kautta osaamista ja uuden tiedon muodostusta.

Lopputulos

Kaikki merkittävät julkiset tiedot ovat kansalaisten, yritysten, yhteisöjen, koulutuksen ja tutkimuksen sekä toisten viranomaisten käytössä koneluettavassa muodossa, maksutta ja selkein käyttöehdoin. Tietovarannot löytyvät kansallisen portaalin kautta ja niitä hyödynnetään laajasti koko yhteiskunnassa. Kaikki avattavat tietovarannot tulevat käytettäväksi Kansallisen palveluväylän kautta avoimilla rajapinnoilla.

Toimeenpano:

Tietovarantojen avaamista jatketaan v. 2014–2017 kehyspäättöksen ja TAE 2014 ehdotuksen mukaisesti tilastoaineistoilla, yritystiedoilla, liikenne- ja viestintädatalla sekä lentokenttähavainnoilla. Virastot ja laitokset avaavat lisäksi jatkuvasti sellaisia julkisia tietoaaineistoja, joiden avaaminen ei edellytä lisärahoitusta. Vuosien 2015–2018 kehysvalmistelussa suunnitelmia täsmennetään mahdollisten uusien ehdotusten osalta. Tietovarantoja avaamisessa otetaan huomioon lainsäädännön rajoitukset, tietosuoja ja tietoturvallisuus.

Selvitetään syksyn 2013 aikana valmiudet, tarvittavat toimenpiteet, täsmälliset kustannukset ja aikataulu tietohallintolaissa mainituissa perusrekistereissä olevien tietojen maksuttoman saatavuuden toteuttamiseksi vuodesta 2015 alkaen.

Avoimesti saatavilla olevia tietosisältöjen hyödynnettävyyttä ja yhdisteltävyyttä parannetaan avaamalla maksutta ja koneluettavassa muodossa eri tietovarantoja, kuten talous-, terveys-, kulttuuri- ja ympäristötietovarantoja sitä mukaa, kun niissä on riittävät valmiudet.

Avaamisen lisäksi tarvitaan toimenpiteitä, jotka edistävät tietojen hyödyntämistä:

Tietovarantojen avaamisen prosessia koko julkishallinnossa tuetaan kehittämällä avoimen tiedon ohjelman yhteydessä periaatteita, tukipalveluja, rajapintatyökaluja, käytäntöjä ja menetelmiä. Tuetaan innovatiivisen liiketoiminnan kehittämistä, koulutusta, tuotekehitystä ja kaupallistamista. Avoimen datan, tiedon ja tietomassojen hyödyntämiseen liittyvää osaamista vahvistetaan eri koulutusasteilla. Muodostetaan kokonaiskuva kuntien tietovarantojen avaamisen tilanteesta ja kehittämistarpeista. Näitä toimenpiteitä koordinoidaan ja toteutetaan osin avoimen tiedon ohjelmassa.

Ehdotetaan, että Suomen Akatemian ja Tekesin koordinoimassa ICT –ohjelmassa otetaan huomioon tiedon hyödyntämiseen ja tietovarantojen avaamiseen liittyvät tutkimus- ja kehittämistarpeet, kun valitaan ohjelman tulevia teemoja.

Määrärahaseuraamukset

Vuosien 2014–2017 kehyksissä tietovarantojen avaamiseen on varattu yhteensä 44,58 milj. euroa, johon sisältyy 25,8 milj. euron kohdentamaton kehysvaraus. Vuoden 2014 talousarvioon sisältyy kehysten mukaisesti n. 5,58 milj. eurolla esityksiä tietovarantojen avaamiseen. Avoimen tiedon – ohjelmaan on varattu kolmelle vuodelle 0,5 milj. euroa/ vuosi. Perusrekisterien maksuttoman saataavuuden kustannukset täsmennetään kehysvalmistelua 2015–2018 varten syksyn aikana. Esim. PRH:n tulot tietopalveluista olivat vuonna 2012 yhteensä 3,3 milj. euroa. Lisäksi on otettava huomioon teknisten rajapintojen kustannukset. Edellä mainittujen lisäksi vuosien 2015–2018 kehysvalmistelussa esitettävien uusien ehdotusten määrärahat tulee ottaa huomioon arvioitaessa kokonaiskustannuksia.

Alustava arvio toimenpiteen vaikutuksista kestävyysvajeeseen

Tietovarantojen avaamisen vaikutukset säteilevät useiden reittien kautta. Tietojen uudelleenkäytäjiltä perittävien maksujen poistaminen tai siirtyminen rajakustannushintoihin on kansainvälisten ja kotimaisten kokemusten mukaan lisännyt hyödyntäjien määrää 10–100 -kertaisesti. Avointen tietojen pohjalta on myös luotu uusia palvelusovelluksia ja yritystoimintaa. Vaikutusten täsmällisemmäksi arvioimiseksi tarvitaan pitempiaikaista seuranta.

Kansainvälisten ja kotimaisten tutkimusten tulokset viittaavat siihen, että julkisen tiedon hinnoittelu vaikuttaa tietojen jälleenhyödyntämiseen ja siten yritysten kasvuun. EU:n selvitysten mukaan tietovarantojen avaamisen suorat taloudelliset tuotot voisivat olla 40 miljardia euroa /v EU:n alueellaⁱ. Julkisten tietojen avaaminen mahdollistaa tietojen laajemman käytön yritysten tuotteissa ja palveluissa. Avaamisella on merkitystä ennen kaikkea Pk-yrityksille. Maissa, joissa julkinen maantieteellinen tieto on ollut ilmaista tai enintään rajakustannusten perusteella hinnoiteltua, on yritysten liikevaihto kasvanut vuositasolla keskimäärin 15 prosenttia enemmän kuin liikevaihto maissa, joissa julkisen maantieteellisen tiedon hinnoittelu on ollut kustannusperusteista.ⁱⁱ

Avointa dataa ja tietoa hyödyntävissä innovatiivisissa yrityksissä syntyvät uudet työpaikat antavat mahdollisuuksia nuorten työllistymiseen. Tietovarantojen avaaminen on tärkeää alueellisen yhdenvertaisuuden kannalta. Tietojen koneluettavuuden pohjalta voidaan luoda myös esteettömiä palveluja niitä tarvitseville ja tukea heidän itsenäistä selviytymistään.

ⁱ Review of recent studies on PSI re-use and related market developments, G. Vickery, 2011.
http://www.unic.pt/images/stories/publicacoes6/psi_final_version_formatted-1.pdf

ⁱⁱ Koski Heli: Does Marginal Cost Pricing of Public Sector Information Spur Firm Growth. Keskusteluaiheita No 1260. ETLA; Pricing of Public Sector Information Study, EU:n komissio, lokakuu 2011, <http://www.etla.fi/julkaisut/dp1260-fi/>

Koski, Heli - Kiuru, Pertti - Mäkelä, Jaana - Salokannel, Marjut: *Julkinen tieto käyttöön* 2012, Keskusteluaiheita nro 1276, <http://www.etla.fi/julkaisut/dp1276-fi/>